

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1441/2022
10.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Тајјане Миљуш и Тајјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милица Спасојевић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства – Прекршајни апелациони суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради утврђења дискриминације, поништаја решења и исплате, вредност предмета спора 107.396,00 динара, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5243/21 од 27.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 10. фебруара 2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5243/21 од 27.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду 14П1 1/20 од 22.09.2021. године, одбијен је тужбени захтев тужиље да се утврди да је дискриминисана од стране туженог Прекршајног апелационог суда у поступку остваривања права на исплату солидарне помоћи због смрти члана уже породице неправедним прављењем разлике у погледу тражене документације за остваривање права на солидарну помоћ и у погледу утврђене висине солидарне помоћи између тужиље као судије која је право на исплату солидарне помоћи стекла у току 2019. године и осталих судија који обављају судијску функцију код туженог, а који су ово право стекли у претходним годинама, чиме је повређено начело једнаких права и обавеза и извршена дискриминација према тужиљи. Одбијен је тужбени захтев тужиље да се поништи решење Прекршајног апелационог суда Су IV – ./2019-4 од 23.10.2019. године. Одбијен је тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да тужиљи исплати износ од 107.396,00 динара на име солидарне помоћи због смрти члана уже породице и обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 60.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5243/21 од 27.12.2021. године одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена наведена првостепена пресуда, те је одбијен као неоснован захтев тужиље за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Допуштеност ревизије је прописана чланом 41. став 4. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр.22/09), због чега није било места оцени дозвољености посебне ревизије применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), и утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању на коме су засноване нижестепене пресуде, тужилца је била судија Прекршајног апелационог суда, све до одласка у пензију, дана ...2019. године. Пре тога, дана ...2019. године, тужилци је преминуо отац и она је, дана ...2019. године, туженој поднела захтев за исплату солидарне помоћи, уз који је доставила извод из МКУ за свог покојног оца. Тужена је обавештењем од 12.09.2019. године позвала тужилцу да достави потврду РФ ПИО или копију последњег чека од пензије, као доказ да преминули члан уже породице није примао пензију већу од најмањег износа пензије и изјаву оверену код нотара да солидарна помоћ у случају смрти члана уже породице тужилце није исплаћена од стране другог послодавца, све сходно одлуци Министарства правде од 05.07.2019. године (којом је ближе регулисан поступак остваривања права на солидарну помоћ за државне службенике и намештенике запослене у правосудним органима). Тужилца је по пријему обавештења, упутила туженој поднесак од 25.09.2019. године у коме је навела да не треба да доставља тражену документацију и да је једини услов за остваривање права на солидарну помоћ за случај смрти члана уже породице, настанак чињенице смрти и да помоћ није остварена од стране другог послодавца, појаснивши да је њен отац био удовац, а њена сестра захтев није подносила. Тужена је дана 19.10.2019. године, након консултације са Високим саветом судства и позивом на мишљење Министарства државне управе и локалне самоуправе од 11.06.2019. године, дописом обавестила тужилцу да се и на изабрана лица која немају положај државних службеника и намештеника такође односи одлука Министарства правде од 05.07.2019. године и да је потребно да достави тражену изјаву како би одлучивали о њеном захтеву, али да није потребна потврда ПИО фонда. Потребну изјаву тужилца је доставила дана 19.10.2019. године, а решењем Прекршајног апелационог суда од 23.10.2019. године тужилци је признато право на солидарну помоћ за случај смрти члана уже породице у висини од 10.000,00 динара, сходно члану 2. и 45. став 1. тачка 6. и став 6. ПКУ за државне органе („Службени гласник РС“, бр. 38/19), против ког решења тужилца није у законском року покретала спор пред надлежним судом. Из обавештења од 16.12.2019. године утврђено је да је Прекршајни апелациони суд у току 2019. године и од другог судије у том суду (ради остваривања права на предметну врсту помоћи) тражио доказ о сродству са чланом уже породице и изјаву оверену код нотара да солидарна помоћ није исплаћена

од стране другог послодавца. Увидом у финансијски план Прекршајног апелационог суда за 2019. годину утврђено је да су планирана средства тог суда за социјална давања запосленима и то конкретно за помоћ у случају смрти члана уже породице одређена у укупном износу од 500.000,00 динара, те да је током 2019. године двома судијама Прекршајног апелационог суда исплаћена солидарна помоћ због смрти члана уже породице у укупном износу од 20.000,00 динара, и то судији ББ 10.000,00 динара и тужиљи 10.000,00 динара. Из аналитичких картица по контима плаћања за 2015. – 2018. годину утврђено је да је запосленима код истог послодавца исплаћивана солидарна помоћ (по различитим основима) у износима већим од 10.000,00 динара.

На основу утврђеног чињеничног стања, одлукама нижестепених судова, одбијен је тужбени захтев за утврђење да је тужилца дискриминисана од стране туженог, применом чл. 5. - 8., 16., 43. Закона о забрани дискриминације у вези са чл. 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и чл. 2. и 45. став 1. тачка 6. ПКУ за државне органе. Наведено уз образложење да сходно изведеним доказима тужилца није учинила вероватним своје тврдње да је у поступку остваривања права на предметну солидарну помоћ код послодавца, била дискриминисана, односно да је послодавац у спроведеном поступку у односу на тужилцу правио разлику која се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским и политичким убеђењима, полу, родном идентитету и осталим одредницама дискриминације који су прописани законом. Образложено је да су судови имали у виду да је послодавац сагласно одредбама важећег ПКУ за државне органе одредио висину солидарне помоћи за сваку буџетску годину у складу са обезбеђеним финансијским средствима за те намене, што је за 2019. годину износило 10.000,00 динара по запосленом, као и да је у погледу тражења потврде ПИО фонда поступано законито, односно у складу са одредбом члана 45. став 3. ПКУ и Одлуком Минисарства правде од 05.07.2019. године, те да је захтев прецизиран након обављене консултације са Високим саветом судства. Другостепени суд посебно истиче да би у конкретном случају могло бити утврђено да је тужилца претрпела дискриминацију на раду од стране тужене у случају да постоји незаконито поступање тужене (чињење или нечињење) које је јасно уперено на неко лично својство тужилце, да су акти дискриминације у смислу правила из члана 45. Закона о забрани дискриминације на насумњив начин поткрепљени адекватним доказима, односно подигнути на потребан степен вероватноће да би терет доказивања прешао на тужену, као и да је остварена претпоставка узрочности, тј. утврђено постојање узрочно – последичне везе између штетникове радње, личног својства оштећеног и штете коју је оштећени стога претрпео. У вези са тим се истиче да у конкретном случају није издвојено нити диференцирано конкретно лично својство тужилце услед којег је тужилца била угрожена и због којег се према њој поступало различито у односу на друге запослене, нити су такве тврдње поткрепљене резултатима изведених доказа, посебно имајући у виду да се радно ангажовање тужилце у Прекршајном апелационом суду у својству судије не може сматрати обележјем личности тужилце. Како је одбијен главни тужбени захтев тужилце, последично су одбијени и захтеви за поништај оспореног решења од 23.10.2019. године, као и захтев тужилце за исплату износа од 107.396,00 динара на име солидарне помоћи због смрти члана уже породице.

Правилно су судови, на утврђено чињенично стање, применили материјално право доносиоци побијану пресуду, за коју су дали довољно разлога, које у свему прихвата и Врховни касациони суд.

Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ бр 22/2009) у члану 2. прописао је да дискриминација и дискриминаторско поступање означавају свако неоправдано прављење разлике и неједнако поступање у односу на лица, на отворен или прикривен начин, а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, роду, родном идентитету, сексуалној оријентацији, полним карактеристикама, нивоом прихода, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Према одредби члана 6. истог Закона, непосредна дискриминација постоји ако се лице због његовог личног својства у истој или сличној ситуацији ставља у неповољнији положај, или би могао бити стављен у неповољнији положај. Заштита од дискриминације представља право личности загарантовано Уставом Републике Србије и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода.

Дакле, за утврђење дискриминације односно дискриминаторског поступања, потребно је да се лице које тражи заштиту налази у упоредивој или битно сличној ситуацији у односу на друго лице у односу на које сматра да је дискриминисано, да је прављење разлике неоправдано и да је везано за неко лично својство дискриминисаног лица, те, уколико се лице које тражи судску заштиту не налази у таквој ситуацији, дискриминације нема. Релевантно је и временско подударње акта у односу на друга лица у односу на која оштећено лице сматра да је дискриминисано.

У ситуацији када је тужила незадовољна поступањем тужене и сматра да је такво понашање дискриминаторско, а да при том није учинила вероватним да је такво поступање тужене у вези са личним својствима тужиле, не може се говорити о дискриминацији у смислу цитираних одредби закона. Тужила тврди да је дискриминисана неправедним прављењем разлике у погледу тражене документације за остваривање права на солидарну помоћ и у погледу утврђене висине солидарне помоћи. Међутим, тужена је током поступка доказала да је документација тражена у складу са одредбама ПКУ и Одлуком Министарства правде од 05.07.2019. године (којом је ближе регулисан поступак остваривања права на солидарну помоћ за државне службенике и намештенике запослене у правосудним органима, која се односила и на судије као изабрана лица), те да је висина солидарне помоћи одређена у складу са планираним средствима суда за социјална давања запосленима у 2019. години.

У ревизији тужила указује на погрешну примену материјалног права тиме што је другостепени суд извео закључак да није учињено вероватним сходно којем личном својству је тужила стављена у неповољнији положај уз образложење да је такав закључак у супротности са Уставом РС и судском праксом где је дискриминација утврђивана иако неједнако поступање није вршено на основу личног својства тужилаца. Овакви наводи ревидента су неосновани. Заштита од дискриминације представља

право личности загарантовано Уставом Републике Србије, али сам Закон о забрани дискриминацији приликом одређивања појма дискриминације нужно везује акт дискриминације за неко лично својство оштећеног лица.

Нису основани ни ревизијски наводи да се из списка предмета може закључити да је тужена вршила неједнаке исплате на име солидарне помоћи због смрти члана уже породице без икаквог критеријума, те да решење којим се признаје право на исплату солидарне помоћи не садржи образложење у погледу висине, чиме се указује на самовољу руководиоца и дискриминацију која је у конкретном случају извршена, као и да се из финансијских извештаја који се налазе у списима предмета може утврдити да се у претходним годинама била предвиђена мања средства за исплате по овом основу, а саме појединачне исплате вршене су у вишим износима. Као што је већ истакнуто за утврђење дискриминације релевантно је и временско подударане у односу на друга лица у односу на која оштећено лице сматра да је дискриминисано. Предметна солидарна помоћ исплаћена је у складу са планираним средствима суда за социјална давања запосленима у 2019. години, те је исти износ исплаћен и другој запосленој која је једина остварила исто право на исплату солидарне помоћи у истом периоду, те се не може говорити о различитом поступању у том временском интервалу, и у односу на друга упоредива лица, а околност да је у годинама које су претходиле години у којој је тужила стекла право на социјалну помоћ исплаћивани већи износи није релевантна с обзиром да се не ради о истим буџетским годинама, а да у смислу одредбе члана 45. став 12 ПКУ за државне органе руководиоца одређује висину солидарне помоћи за сваку буџетску годину у складу са обезбеђеним финансијским средствима за те намене, док за правосудне органе који су индиректни корисници буџета, висину солидарне помоћи одређује министарство у чијем делокругу је надлежност за обезбеђење средстава за исплату плата државних службеника и намештеника. Осим тога, није предвиђена обавеза образложења висине предметне помоћи нити су друга решења о исплати социјалне помоћи садржала образложење у погледу висине солидарне помоћи која запосленом припада да би се радило о различитом поступању у односу на тужилу.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је, сматрајући да ревизијом тужиле није доведена у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, на основу члана 414. ЗПП, одбио ревизију тужиле као неосновану и одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић